אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תעה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ה כסלו תרע"ג - יפו
נמען: ועדי המושבות

יש יחידים שאינם מפרישים תרומות ומעשרות ושולחים טבל לשוק ולחוץ לארץ. כשבתי מסחר בחוץ לארץ שואלים את הרב קוק אם יבול הארץ כשר, הרב קוק אינו יכול לענות בבירור. הרב קוק מבקש שאיש לא יפרוש מן הציבור, שהוועדים לא יתירו ליחידים לפרוץ, ושיחזקו את המשגיחים. אם לא, יפרסם את שמות המאכילים טבל.

עיקרי הדברים

- יחידים שאינם מעשרים.
- כבוד מסחר הארץ.
- איום לפרסם את השמות.
- חיזוק המשגיחים.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ה כסלו תרע"ג[4].

לכבוד אחינו היקרים, יושבי מושבות אה"ק[5], והעומדים על משמרת ההנהגה, הועדים הנכבדים וראשיהם הנעלים, עתרת שלו[6] וברכה מקודש.

אחי הנכבדים וחביבים,

מאז באי אל הקודש, וההתענינות בעניני הישוב החביב, ושאיפת הרבות כבודו והרחבת צעדיו, בחבת אמת, לקחה את כל לבבי, נוכחתי לדעת עד כמה חזק הוא הקשר של עניני הקודש ועניני המעשה שלנו פה על אדמת הקודש. וכשם שעצם חבת הקודש וחפץ הרמת כבוד דת קדשנו ושמירתה ממריצנו להעיר את האהבה ביחוד למצות התלויות בארץ, ובפרט לתיקון הוצאת הפירות, יבול אחינו משדדי אדמת נחלת אבות [על פי ישעיהו כח, כד] ועובדיה, מידי כל חשש איסור של טבל, ["טבל" הוא יבול שלא הופרשו ממנו תרומות ומעשרות, ואסור באכילה] על ידי שמירת הפרשת תרומות ומעשרות כדין תורה ע"פ[7] הליכות עולם של תורתנו הקדושה, המתאימה תמיד את חיי שעה וחיי עולם, ומשכללת את שניהם יחד, כן מחזק את רוחי בזה יסוד חשקי להרחבת סחר יבולנו, בכל תפוצות ישראל, והרמת ערכו בכבוד בעיני כל עם ד' שלמי אמונים, באשר אדע שרק אז ירכש לו סחר תבואת. אה"ק את ערך חבתו הראוי לו,

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5 אה"ק - ארץ הקודש
6 שלו' - שלום
7 ע"פ - על פי

בהיותו נקי מכל שמץ איסור, ובהיותו כשר בתכלית הכשרות, ע"פ הוראתה של תורה. וב"ה[8] דברי עשו תמיד את פעולתם, וזהירות מצות הפרשת תרומ"ע[9] עומדת היא בישובנו, ביחוד במוסדים הכלליים וביהודה בפרט, על מצב נכון ואיתן, המשמח את לב כל יראי ד' וחושבי שמו, החפצים בכבוד הישוב והפרחתו בכל לב.

אמנם, אלופי הנכבדים, ישנם עדיין יחידים, העומדים מנגד לפעולתנו בקודש, ומונעים מלתקן את יבולם, והם שולחים אותם בטבלם, לשוקי ארץ ישראל ובכל תפוצות הגולה. ואנכי נעלב הנני כמה פעמים, כאשר אשאל מחו"ל[10], מבתי מסחר ומאנשים גדולים וחשובים, אם כל מה שיוצא מיבול ארץ ישראל, מתוצאות יבול אחינו, עובדי אדמת הקודש, כשר הוא באמת כדין תורה, בעת אשר לא אוכל לתת ע"ז[11] מענה ברור וכללי, באמת לאמתו, מפני אלה היחידים המעכבים. בקרב לבבי אני מרגיש כאן קוץ מכאיב מאד, ומכאיב הוא ביותר בהיותו נעוץ בעורק החיים שלנו בנקודת התחיה שבשיבת ציון ובנינה,

לזאת הנני בזה בבקשתי אל הדרת כבודכם, אחי ואדוני הנכבדים והחביבים, עשו נא ברכה עם ד' ועם עמו וארצו, ושום אחד מכם לא יפרוש מן הציבור, וכולכם כאיש אחד תזהרו ותזהירו, במצות תיקון הפירות, בהפרשת תרומ"ע כדת תוה"ק[12], ולא תשיאו על הישוב הקדוש והחביב, ועל מסחרו החביב, אשמת הכשלת רבים בתורה חלילה, וכבוד הועדים אשר כבר נמנו וגמרו, ונתנו את ידם בתעודותיהם, לעמוד על המשמר בדבר הקדוש הכללי הזה, יתחזקו ולא יתנו ליחידים לפרוץ גדרי קודש, המסורים לציבור, הערבים זה בזה. ["כל ישראל ערבים זה בזה" (שבועות לט)]

והיחידים בעצמם, אקוה שישימו על לבם לחוס על כבודם של ישראל ועל כבוד הישוב, וגם על כבוד עצמם ומסחרם, ולא יאלצו אותנו, לפרש את שמותיהם של אותם שאינם מעשרים ומאכילים טבלים לישראל ברבים, למען לא תצא מהם השאת עוון אשמה על הכלל כולו, השומרים את חובתם בקודש כראוי.

הנני כופל את בקשתי ודרישתי למען כבוד ראשית צמיחת ישועתנו בקודש, ההולך ומלבלב, בישובנו החביב, ומכבוד ועדי המושבות וכל בעלי ההשפעה, די בכל אתר ואתר, [שבכל מקום ומקום (ארמית)] ממושבותינו החמודות, יכוננם עליון, אבקשה נא לחזק את ידי המשגיחים המקומיים הממונים על תיקון הפרשת תרומ"ע, ולאמצם בחבה ובכבוד, כראוי להתיחש לפועלים נאמנים העובדים את עבודת הציבור בקודש, והם הם הממונים הנ"ל[13] מוכנים הם לדורשיהם לתקן ולעשר, כדין תוה"ק, לכל אשר ידרש אותם, כי באמונה הם עושים ב"ה.

אקוה שדברי אלה יעשו את מטרתם, ומעתה גם היחידים, אשר עד כה עמדו מרחוק, יתקרבו, ובכל גבול ישראל אשר בארץ הצבי. תשמר תורת מצות הארץ, ואחינו מקרוב ומרחוק יתענגו בלב נכון ובכשרות גמורה באהבה מפרי ארץ חמדה, מעשי ידי אחינו היקרים, בניה-בוניה ומישבי שוממותיה. והנני בזה חותם בברכת אהבה ותקות רוממות קרן גוי קדוש על חבל נחלתו, אשר שם צוה לו ד' את הברכה, [תהלים קלג, ג] לדור דורים.

ברגשי כבוד נעלים,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

עבד לעם קדוש על אדמת הקודש פה עה"ק יפו והמושבות ת"ו.

---

8 וב"ה - וברוך השם

9 תרומ"ע - תרומות ומעשרות

10 מחו"ל - מחוץ לארץ

11 ע"ז - על זה

12 תוה"ק - תורתנו הקדושה

13 הנ"ל - הנזכר לעיל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳